

รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการ
 การพัฒนาชุมชน ท้องถิ่น และสังคมระดับชาติ ครั้งที่ 17
 และระดับนานาชาติ ครั้งที่ 1
 Community Social Development (CSD) สัมพันธ์
 หัวข้อ “คุณธรรมจริยธรรมกับการพัฒนาที่ยั่งยืน”

Proceeding

ระหว่างวันที่ 28 - 31 มกราคม 2561
 ณ อาคารหอประชุม 48 พรรษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ
 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อำเภอดอนเจดีย์
 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

จัดโดย
 หลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการพัฒนาสังคม คณะสังคมศาสตร์
 สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 สมาคมพัฒนาชุมชน ท้องถิ่น และสังคม
 วิทยาลัยพัฒนศาสตร์ ป๋วย อึ๊งภากรณ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
 คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 มูลนิธิมั่นพัฒนา
 และ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

การศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงของวัยรุ่นในเขตเทศบาลเมืองอุตรดิตถ์ อำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์	134
<p style="padding-left: 40px;">นิตสาร จันทรา, ปริยฉัตร ใจชิน, นาวา วรศะริน, วราภรณ์ กองแก้ว, โพลิน กิตติ ธนาลัย, เบญจาวรรณ ทองภักดี, ภีร์วัฒน์ นนทะโชติ, นิชภา โมราถบ</p>	
กระบวนการทำให้วัฒนธรรมกลายเป็นสินค้า กรณีศึกษาประเพณีบุญบั้งไฟล้าน ตำนานม้าคำไหลตำบลบ้านธาตุ อำเภอเทัญ จังหวัดอุตรธานี	146
<p style="padding-left: 40px;">นายอนุสรณ์ งามฤทธิ์</p>	
การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานโครงการพัฒนาชุมชนตำบลพ้อมิ่ง อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี	159
<p style="padding-left: 40px;">คอยรุลาอานาวารี จี ชูลทิภอร์ มาโซ, กมลวรรณ เค้าโพบูลย์</p>	
การศึกษากลุ่มดินชีวภาพ "ดินดี หมู่ 2" ตำบลตะเคียนเลื่อน อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์	168
<p style="padding-left: 40px;">สุภาพรณ์ นิมพลับ และคณะ</p>	
ซาริกัตมาตี: การจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชน บ้านละหาร หมู่ที่ 5 ตำบลละหาร อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี	177
<p style="padding-left: 40px;">เมรี หนุ่มพอดั้น, โรสลีซา อับดุลเลาะ, อาอีซีห์ ตังสง่า, ฮายาตี คือระ สวัสดิ์ ไหลภารณ์ และจิรัชยา เจียวกิก</p>	
ความคิดเห็นของชุมชนต่อพฤติกรรมของเด็กแว้น บริเวณอ่างเก็บน้ำพราว บ้านกำเนิดเพชร หมู่ 11 ตำบลเมือง อำเภอเมือง จังหวัดเลย	186
<p style="padding-left: 40px;">ณัฐมล ศรีบุรินทร์ และคณะ</p>	
<p>บทความปริญาตรี โปสเตอร์</p> <hr/>	
การศึกษาศักยภาพการดำเนินงานเพื่อพัฒนากลุ่มปลูกผักปลอดสารพิษ บ้านหนองบัวโน หมู่ที่ 4 ตำบลหนองบัว อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์	195
<p style="padding-left: 40px;">อชิเบต ปัญญาใส อภิรดี ดอนอ่อนบัว</p>	
กระบวนการพัฒนาสื่อจากการศึกษาวิเคราะห์ชุมชนอย่างมีส่วนร่วม	200
<p style="padding-left: 40px;">พิทยา ทรัพย์พงษ์ นิตยา ปรุกระโทก</p>	

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม กรณีศึกษาหมู่บ้านโคกล่าม และหมู่บ้านแสงอร่าม ตำบลลูกหมากไฟ อำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี <i>ภาณุเดช ทองไสย</i> <i>อภิรดี ตอนอ่อนแก้ว</i>	206
แนวทางการพัฒนาการบริหารกองทุนสวัสดิการชุมชน ตำบลนิคมสงเคราะห์ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี <i>ชนกนันท์ ชมโนนสูง</i> <i>ธิดิพัทธ์ บุญปก</i>	214
แนวทางการพัฒนาศักยภาพกลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์จักสานจากต้นกกบ้านหนองแวง ตำบลหนองแวง อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ <i>อาทิตย์ เลิศสงคราม</i> <i>นิตยา ปุระทะโทก</i>	221
แนวทางการเสริมสร้างรูปแบบการบริหารจัดการของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ปลูกหม่อนเลี้ยงไหม อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ <i>วิจิตรา พานตะสี</i> <i>อภิรดี ตอนอ่อนแก้ว</i>	228
บทบาทการค้าขายรุ่นใหม่ในการเลี้ยงดูบุตร <i>สุรภัทร ศรีชู</i> <i>นิตยา ปุระทะโทก</i>	233
บทบาทสภาองค์กรชุมชนกับการพัฒนาชุมชนในตำบลวังทอง อำเภอนาวัง จังหวัดหนองบัวลำภู <i>อรัญญา เมืองมุงคุณ</i>	241
การดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุในชมรมชวนชมของเทศบาลตำบลลานกระบือ อำเภอลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร <i>กนกกรดา ฉาวร, จุฑามาศ คำโบฮี, พิไลลักษณ์ อินทรคร, สมรักษ์ ชูแก้ว,</i> <i>สิริพร กันสุข, ชิดแดน เชื้อเมืองพาน, รัชนาท คุ่มทอง, อรรถพล ศรีขุนด่าน</i> <i>และ อีสราพร กล่อมกล้านุ่ม</i>	248
แนวทางการจัดสวัสดิการชุมชนแบบบูรณาการ กรณีศึกษา หมู่ที่ 1 ต.นิคมทุ่งโพธิ์ทะเล อ.เมือง จ.กำแพงเพชร <i>ภิญยุทธ พุ่มหว่าง, วัฒนา โสมา</i>	267
กุ้งขาว : แนวทางส่งเสริมการเลี้ยงกุ้งเพื่ออาชีพ กรณีศึกษา เกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งขาว บ้านทุ่งป่าหมัน หมู่ที่ 2 ตำบลลิพัง อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง <i>อาณิชา หลงขาว</i>	277

บ้านชั้นพริกไทยดำ : วิธีการปลูกพริกไทยดำเพื่อส่งเสริมอาชีพท้องถิ่น กรณีศึกษา ชุมชนบ้านชั้น หมู่ที่ 4 ตำบลกำแพงเขา อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช	285
<i>อุไรรัตน์ กิ่งแสง</i>	
เคยป่าหน้น : วิธีการจักสานผลิตภัณฑ์เคยป่าหน้น กรณีศึกษา กลุ่มวิสาหกิจชุมชน แม่บ้านเกษตรกรนาชุมเห็ดตะเสะ หมู่ที่ 2 ตำบลตะเสะ อำเภอหาดสำราญ จังหวัดตรัง	295
<i>แพรวพลอย เพชรอินทร์</i>	
บิลแคคเดียว : แนวทางส่งเสริมการแปรรูปปลาบิลแคคเดียว ชุมชนบ้านเนินหนองหงส์ หมู่ที่ 4 ตำบลเกาะเพชร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช	303
<i>ภัทรา นวลพลับ</i>	
ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการใช้ประโยชน์จากต้นจาก หมู่ที่ 3 บ้านโนนทร ตำบลเกาะเพชร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช	313
<i>เบญจวรรณ ผลสุย</i>	
ทับทิมสยาม : แนวทางส่งเสริมอาชีพการปลูกส้มโอทับทิมสยาม กรณีศึกษา เกษตรกรผู้ปลูกส้มโอทับทิมสยาม บ้านเบ็ญชะ หมู่ที่ 5 ตำบลคลองน้อย อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช	325
<i>อรสา พรหมมาศ</i>	
การจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนบ้านโคกใหญ่ หมู่ที่ 2 ตำบลอิสาน อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์	339
<i>สรวรยา ศรีไชย, ปณิตดา พุ่มพวง</i>	
การจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุเทศบาลตำบลอิสาน อำเภอเมืองจังหวัดบุรีรัมย์	350
<i>เกรียงศักดิ์ อินทร์หอม, พงศนิธร มีชิ้นช่วง</i>	
การทำเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกรในชุมชนบ้านจาน หมู่ที่ 7 ตำบลบ้านจาน เกอพุทธโสสง จังหวัดบุรีรัมย์	358
<i>ดวงพร แว่วไว, ประภาพรรม ชัยไธสง</i>	
แนวทางการพัฒนาความเข้มแข็งกลุ่มเลี้ยงโคชุมชนบ้านแดงใหญ่ หมู่ 13 ตำบลพุทธโสสง อำเภอพุทธโสสง จังหวัดบุรีรัมย์	367
<i>มุกดาภรณ์ครมา, สุนิสา ขวัญเกตุ</i>	
การศึกษาพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของนักเรียนโรงเรียนกนกศิลป์พิทยาคม ตำบลชุมเห็ด อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์	374
<i>ปิยวิทย์ มุ่งดี, ศุภวัฒน์ ประประโคน</i>	
ความต้องการสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลสามแวง อำเภอหัวยราช จังหวัดบุรีรัมย์	382
<i>ชนิษฐา อะโรคา, วันวิสา ตีรูป</i>	

กุงขาว : แนวทางส่งเสริมการเลี้ยงกุงเพื่ออาชีพ กรณีศึกษา เกษตรกรผู้เลี้ยงกุงขาว บ้านทุ่งป่าหนัน หมู่ที่ 2 ตำบลลิพัง อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง

อานิษา หลงขาว¹

จิตติมา คำรงวัฒนะ, อุตมศักดิ์ เตโชชัย, เตโช แซ่น้ำแก้ว²

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิธีการเลี้ยงกุงขาว เพื่อศึกษาปัญหาการเลี้ยงกุงขาว และเพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมการเลี้ยงกุงเพื่ออาชีพ กรณีศึกษา เกษตรกรผู้เลี้ยงกุงขาว บ้านทุ่งป่าหนัน หมู่ที่ 2 ตำบลลิพัง อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เจาะลึก ผลการศึกษาพบว่า

1. วิธีการเลี้ยงกุงขาว กรณีศึกษา เกษตรกรผู้เลี้ยงกุงขาว บ้านทุ่งป่าหนัน หมู่ที่ 2 ตำบลลิพัง อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง ผลการศึกษาพบว่า มีขั้นตอนสำคัญดังนี้คือ การเตรียมบ่อที่มีสภาพที่เหมาะสมต่อการเจริญเติบโตของกุง และการคัดเลือกสายพันธุ์กุงขาวที่มักนิยมคัดเลือกพ่อพันธุ์แม่พันธุ์ที่ปลอดเชื้อ และมีน้ำหนักตัวตามมาตรฐาน จากนั้นมีเริ่มขั้นตอนการเลี้ยงกุงขาว โดยการปล่อยพันธุ์กุงขาว และรอการเจริญเติบโต ประมาณ 3 เดือน จึงพร้อมจำหน่าย

2. ปัญหาการเลี้ยงกุงขาว กรณีศึกษา เกษตรกรผู้เลี้ยงกุงขาว บ้านทุ่งป่าหนัน หมู่ที่ 2 ตำบลลิพัง อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง ผลการศึกษาพบว่า มีปัญหาสำคัญดังนี้คือ ส่วนใหญ่มีปัญหา กุงขาวไม่เจริญเติบโต ปัญหา กุงขาวติดเชื้อ ปัญหา กุงขาวหัวเหลือง ปัญหา กุงขาวตายจากเชื้อโรค หรือแม้กระทั่งปัญหาน้ำในบ่อทำให้เกิดการระบาดของโรค และการติดเชื้อที่ทำให้กุงขาวตาย

3. แนวทางการส่งเสริมการเลี้ยงกุงเพื่ออาชีพ กรณีศึกษา เกษตรกรผู้เลี้ยงกุงขาว บ้านทุ่งป่าหนัน หมู่ที่ 2 ตำบลลิพัง อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง ผลการศึกษาพบว่า มีหน่วยงานรัฐ องค์กรสนับสนุนเงินทุน และองค์กรควบคุมมาตรฐาน และแก้ปัญหาการเลี้ยงกุงให้กับเกษตรกรผู้เลี้ยงกุง พร้อมทั้งมีการส่งเสริมการขาย กุงขาวผ่านสื่อออนไลน์ ในขณะที่เดียวกันก็มีการจัดตั้งแหล่งจำหน่ายให้กับลูกค้าโดยตรง เพื่อการสร้างอาชีพ และสร้างรายได้ให้กับชุมชน

คำสำคัญ : กุงขาว, แนวทางส่งเสริมการเลี้ยงกุง, การเลี้ยงกุงเพื่ออาชีพ

¹ ส่วนหนึ่งของสารนิพนธ์หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน

² นักศึกษาปริญญาตรี สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

³ อาจารย์สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

บทนำ

การเลี้ยงกุ้งของไทยในช่วงเริ่มต้นเป็นการทำนากุ้งแบบธรรมชาติ โดยการสูบน้ำทะเลเข้าสู่บ่อขนาดใหญ่ประมาณ 50-100 ไร่ กักเก็บไว้ประมาณ 20-30 วัน แล้วเก็บเกี่ยวผลผลิตโดยใช้ถุงอวนกันในขณะที่ปล่อยน้ำออก ผลผลิตที่ได้มีทั้งกุ้ง ปลา และสัตว์อื่น ๆ ได้ผลผลิตประมาณ 40-50 กิโลกรัม/ไร่ จึงมีการส่งเสริมให้เกษตรกรที่ทำนากุ้งธรรมชาติ นำลูกกุ้งที่ได้จากการเพาะฟักไปปล่อยเสริม ทำให้ผลผลิตของนากุ้งธรรมชาติเพิ่มเป็น 200 กิโลกรัม/ไร่ จากนั้นการเลี้ยงกุ้งได้เริ่มพัฒนาจากนาธรรมชาติมาสู่ระบบการเลี้ยงแบบพัฒนาโดยใช้บ่อขนาดเล็กลงเหลือขนาด 4-6 ไร่ ใช้พันธุ์กุ้งจาโรงเพาะฟักเพียงอย่างเดียว และมีการให้อาหาร และมีการขยายตัวอย่างรวดเร็วในเชิงพาณิชย์ของภาคใต้ (สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน), 2560)

การเลี้ยงกุ้งขาวให้ประสบความสำเร็จได้นั้นต้องมีปัจจัยหลายอย่าง เช่น ลูกพันธุ์ต้องแข็งแรง และปลอดโรค อาหารมีคุณภาพดี สภาพพื้นที่เลี้ยงต้องเหมาะสม ที่สำคัญเกษตรกรจะต้องมีการจัดการฟาร์มที่เหมาะสมและดูแลเอาใจใส่ตลอดทุกขั้นตอนในการเลี้ยง ปัญหาการเลี้ยงกุ้งที่สำคัญอีกอย่างหนึ่ง คือ เกษตรกรผู้เลี้ยงยังขาดแนวทางการเลี้ยง และการจัดการฟาร์มที่เหมาะสมทำให้ประสบภาวะขาดทุนอยู่เป็นประจำ การเลี้ยงกุ้งขาวให้ประสบความสำเร็จนั้น เกษตรกรผู้เลี้ยงจะต้องมีความรู้ความชำนาญ และประสบการณ์ในการเลี้ยง บวกกับต้องมีการดูแลเอาใจใส่เป็นอย่างดีจึงจะสามารถทำให้ผู้เลี้ยงสามารถเลี้ยงกุ้งได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความยั่งยืนได้ (ชลอ ลิมสุวรรณ, 2557) ในการศึกษาการเลี้ยงกุ้งขาวทำให้มีการพัฒนาวิธีการเลี้ยงกุ้งให้มีมาตรฐานนำไปสู่การผลิตที่มีประสิทธิภาพ และผลผลิตที่มีคุณภาพได้อย่างยั่งยืน และถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกรได้เป็นอย่างดี มีการเปิดโอกาสให้ได้รับการเปลี่ยนแปลงในวิธีการ และแนวทางการเลี้ยงการจัดการใหม่ ๆ (เกษตรก้าวไกล, 2559)

จากความเป็นมา และความสำคัญดังกล่าวทำให้ผู้ศึกษาค้นคว้ามีความสนใจที่จะทำการศึกษาเกี่ยวกับวิธีการเลี้ยงกุ้งขาว ปัญหาการเลี้ยงกุ้งขาว และแนวทางส่งเสริมการเลี้ยงกุ้งขาวเพื่ออาชีพ เพราะการเลี้ยงกุ้งจะต้องใช้ระยะเวลาในการเลี้ยง จนพบว่าเจริญเติบโตได้ดีสามารถเลี้ยงกุ้งอย่างต่อเนื่อง และให้ได้ผลผลิตรวดเร็ว กุ้งขาวเป็นที่มีขนาดลำตัวปานกลาง เนื้อแน่น รสชาติดี และสามารถปรุงอาหารได้หลายอย่าง จึงมีผู้นิยมบริโภคกันมาก ทำให้ปัจจุบันมีการเลี้ยงกุ้งกันอย่างแพร่หลายประกอบกับประเทศไทยมีสภาพภูมิอากาศเหมาะสมต่อการเจริญเติบโตของกุ้ง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาวิธีการเลี้ยงกุ้งขาว กรณีศึกษา เกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งขาว บ้านทุ่งป่าหนั่น หมู่ที่ 2 ตำบลลิพัง อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง
2. เพื่อศึกษาปัญหาการเลี้ยงกุ้งขาว กรณีศึกษา เกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งขาว บ้านทุ่งป่าหนั่น หมู่ที่ 2 ตำบลลิพัง อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง

3. เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมการเลี้ยงกุ้งเพื่ออาชีพ กรณีศึกษา เกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งขาว บ้านทุ่ง ป่าหนั้น หมู่ที่ 2 ตำบลลิพัง อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร

1.1 ผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ ครอบครัวที่เลี้ยงกุ้งขาว มีจำนวน 6 ครอบครัว ได้แก่ ครอบครัวนายจารึก พันธุ์ชู, ครอบครัวนายเฉลิมศักดิ์ เกียงเอียง, ครอบครัวนายศักดิ์ชัย เดชะ, ครอบครัวนายพิชา หยังหลัง, ครอบครัวนายขวัญชัย แสงหยัง และครอบครัวนายสุวิทย์ สุโสะ

1.2 ผู้ให้ข้อมูลรอง คือ ผู้ที่ส่งเสริม และสนับสนุนการเลี้ยงกุ้งขาว มีจำนวน 5 คน ได้แก่ นายก้องค์การบริหารส่วนตำบลลิพัง จำนวน 1 คน กำนัน จำนวน 1 คน เกษตรอำเภอ จำนวน 1 คน ประมงอำเภอ จำนวน 1 คน และตัวแทนจำหน่ายกุ้งขาว จำนวน 1 คน

2. เครื่องมือใช้ในการวิจัย

2.2 แบบสัมภาษณ์ ในการศึกษาครั้งนี้ ใช้แบบสัมภาษณ์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีประเด็นคำถามที่กำหนด ตามขอบเขตเนื้อหาการศึกษา และการสัมภาษณ์มีลักษณะการพูดคุยแบบธรรมชาติ และเป็นกันเอง ตามเวลาความเหมาะสม และโอกาสโดยให้ผู้ตอบเล่าเรื่องต่าง ๆ ของตนเองตามประเด็นที่วางไว้

2.2 การสังเกตแบบมีส่วนร่วม ใช้การสังเกตแบบมีส่วนร่วมกับครอบครัวที่เลี้ยงกุ้ง จะทำการสังเกต และเรียนรู้วิธีการเลี้ยงกุ้งขาว ปัญหา พร้อมทั้งแนวทางส่งเสริม

2.3 การถ่ายภาพประกอบ ในขณะการสัมภาษณ์ หรือในขณะการสังเกต มีการเก็บ ภาพประกอบ ในประเด็นต่าง ๆ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการวิเคราะห์ หรือศึกษาตามปรากฏการณ์ต่าง ๆ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 สสำรวจพื้นที่ในชุมชนเพื่อศึกษาข้อมูลเบื้องต้นก่อน หลังจากนั้นจึงไปสำรวจข้อมูล

3.2 แนะนำตัวเบื้องต้นกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเพื่อนำไปสู่การปรับตัว พร้อมแจ้งวัตถุประสงค์

3.3 เก็บข้อมูลรายละเอียดแบบเจาะลึกแต่ละประเด็นกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

3.4 หากขาดรายละเอียดส่วนใด ก็ไปเก็บข้อมูลเพิ่มเติม และสรุปผล

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์ และเมื่อรวบรวมข้อมูล ตรวจสอบเนื้อหา แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยในลักษณะของการวิเคราะห์เชิงพรรณนา

ผลการศึกษา

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาวิธีการเลี้ยงกุ้งขาว กรณีศึกษา เกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งขาว บ้านทุ่งป่าหนั้น หมู่ที่ 2 ตำบลลิพัง อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง ผลการศึกษาพบว่า การเตรียมบ่อที่มีสภาพที่เหมาะสม ต่อการเจริญเติบโตของกุ้ง และการเลี้ยงกุ้งขาวให้มีคุณภาพพระยะแรก ๆ ของการเลี้ยงกุ้งนั้น ต้องอาศัยพันธุ์ กุ้งขาวที่ปลอดการติดเชื้อในตัวกุ้ง เพราะมั่นใจคุณภาพลูกกุ้งขาวของฟาร์ม หรือบริษัทที่ซื้อมาแต่จะต้องดู ความแข็งแรงของลูกกุ้งจากการนับกุ้งในถุงตัวอย่างในการปล่อย ซึ่งจะต้องมีความชำนาญในการปล่อยกุ้งขาว

ของผู้เลี้ยง จากนั้นจึงการปล่อยลูกกุ้งแบบลอยถุง โดยแช่ถุงไว้ในน้ำซังกก หรือคอก เมื่อเห็นว่าอุณหภูมิน้ำในถุงกับน้ำในซังในบ่อเย็นเท่ากันแล้วก็ยกถุงนั้นเข้ามาใส่ในกก แล้วเปิดถุงออก เอาน้ำเข้าถุงให้ได้มากที่สุด แล้วปล่อยลูกกุ้งออกมาใส่ในกกถุงต่อถุง ลูกกุ้งจะอยู่ในกก หรือคอก ประมาณ 3-5 วัน แต่ต้องมีเทคนิคการปรับความเค็มน้ำในกก หรือคอกทุกวัน แล้วจึงเริ่มการให้อาหารกุ้ง โดยจะให้เป็นเวลาวันละ 3 มื้อ เช้าเวลา 7:00 เที่ยงเวลา 12 :00 น. และเวลา 17:00 น. ทั้งนี้การให้อาหารกุ้งทุกครั้งจะต้องผสมโปรตีนหรือโซโกให้กับกุ้งขาวด้วยทุกครั้ง เพื่อให้กุ้งขาวมีความแข็งแรงต่อการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว เพราะจากการเปรียบเทียบกับผู้เลี้ยงที่เลี้ยงด้วยอาหารแบบอื่น ๆ ทำให้ทราบว่ากุ้งขาวที่เลี้ยงด้วยอาหารแบบนี้จะโตดีกว่า เนื้อแน่น เปลือกหนา และกุ้งได้น้ำหนักแข็งแรง

เมื่อเลี้ยงกุ้งขาวจนได้เวลาตามที่กำหนดแล้วเริ่มทำการจับ เนื่องจากในเวลากลางวันกุ้งชอบฝังตัวอยู่ตามพื้นบ่อ การจับจึงต้องนิยมกระทำกันในตอนกลางคืน โดยบางท้องที่ยังกำหนดเป็นเดือนมืดอีกด้วย เพื่อจะได้กุ้งขาวมาก ๆ ส่วนการจับกุ้งขาวในเวลากลางวันนั้นสามารถที่จะทำได้ แต่ไม่ค่อยนิยมกระทำกัน ทั้งนี้วิธีการจับกุ้งขาวโดยการใช้อวนตาถี่เย็บเป็นทรงกรวยที่ก้นถุงเปิดทิ้งไว้สักพัก ส่วนปากของถุงนำมาเข้ากรอบไม้ที่มีขนาดกว้างพอดีกับขนาดของประตูน้ำ ซึ่งทางอวน หรืออวนถุง โดยใช้อวนตาถี่เย็บเป็นถุงรูปกรวยที่ก้นถุงเปิดทิ้งไว้ ส่วนปากถุงนำมาเข้ากรอบไม้ของปากถุงสวมเข้าประตูน้ำ เปิดน้ำในบ่อออก กุ้งก็ไหลตามน้ำเข้ามาในถุงอวน จนกระทั่งได้ปริมาณถุงพอสมควร และการจับกุ้งนั้นสามารถคัดขนาดของกุ้งได้ตามที่ต้องการได้ โดยการกำหนดความถี่ห่างซี่ลอบเป็นสำคัญ ดังนั้นกุ้งที่ได้จับโดยวิธีนี้ จึงมีขนาดใกล้เคียงกันมาก และขายได้ราคา ส่วนกุ้งขาวที่ไม่ได้ก็สามารถรอดไปได้ และเจริญเติบโตเป็นกุ้งขาวตัวใหญ่ได้ในเวลาต่อมาจนปริมาณกุ้งขาวที่จับได้ลดลงมาก

ตอนที่ 2 ปัญหาการเลี้ยงกุ้งขาว กรณีศึกษา เกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งขาว บ้านทุ่งป่าหนั้น หมู่ที่ 2 ตำบลลิพัง อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาการเลี้ยงกุ้งขาว ประกอบด้วยปัญหากุ้งขาวไม่เจริญเติบโตอาจเป็นเพราะว่ากุ้งไม่มีคุณภาพ หรือการดูแลน้อย เนื่องจากการให้อาหารไม่ทั่วถึง ปัญหาสิ่งแวดล้อมทำให้กุ้งได้รับผลเสีย สภาพอากาศ และสิ่งของที่ตกลงไป ซึ่งเป็นเหตุทำให้กุ้งมีการเจริญเติบโต หรือได้ลูกกุ้งที่ไม่มีคุณภาพจากพ่อแม่พันธุ์กุ้งไม่มีคุณภาพ หรือปล่อยกุ้งแน่นเกินไป ทำให้อาหารไม่เพียงพอ หรืออาหารไม่คุณภาพทำให้กุ้งไม่เจริญเติบโตตามเวลาที่กำหนดไว้ เช่นเดียวกับปัญหากุ้งติดเชื้อพบว่า กุ้งมีการติดเชื้อพบกุ้งที่ป่วยบางตัวมีจุดขาวได้เปลือกบริเวณส่วนหัวจะเห็นได้ชัดเจนเมื่อดึงหัวเปลือกส่วนหัวให้หลุดออกมาเนื่องจากกุ้งขาวมีลำตัวขาวใส หรือสังเกตจุดขาว การตายของกุ้งขาวในลักษณะนี้พบมากเมื่อเลี้ยงระยะหนึ่งกุ้งอายุประมาณ 40-50 วันหาก มีกุ้งขาวตายมากจะทำให้ขาดทุน อีกทั้งปัญหา กุ้งหัวเหลือง เกิดการติดเชื้อ และป่วย ซึ่งมักจะอยู่ตามริมขอบบ่อ ลำตัวของกุ้งจะมีสีซีด และมองเห็นส่วนหัวเหลือง เนื่องจากตับอ่อนมีสีเหลือง สีของตัวกุ้งผิดปกติ และเริ่มมีการตายอย่างรวดเร็ว

ทั้งนี้การตายของกุ้งขาวก็มักมาจากปัญหาน้ำในบ่อด้วย เพราะเกี่ยวกับอุณหภูมิของน้ำจะเกิดในฤดูร้อน และฤดูหนาวในฤดูร้อนบ่อที่กักน้ำมากเกินไป บางครั้งอุณหภูมิจะสูงมากจนเป็นอันตรายต่อกุ้งในฤดูหนาว เมื่อมีอุณหภูมิต่ำลง กุ้งจะไม่ค่อยเจริญเติบโต น้ำในบ่อเกิดการเป็นฟองน้ำตามผิวน้ำมาก จึงต้องตักออกไปจากบ่อ หรือระบายออกไปเพื่อลดการเน่าเสียในบ่อ และต้องถ่ายน้ำออก และมักจะพบปัญหากุ้งตายที่เกิดขึ้น

จากเชื้อโรค ทั้งอาการของโรคดวงขาว กุ้งที่ป่วยบางตัวมีจุดขาวได้เปลี่ยนส่วนหัวให้หลุดออกมา เนื่องจากกุ้งขาวมีลำตัวขาวใสการสังเกตดูจุดขาวยากกว่ากุ้งกุลาดำโรคจุดขาว หรือดวงขาว เป็นไวรัสที่ทำให้กุ้งมีการตาย กุ้งขาวที่ป่วยเป็นโรคประเภทนี้มักจะพบในบ่อที่มีกุ้งหนาแน่น อายุประมาณ 50-80 วัน กุ้งที่ป่วยบางตัวจะมีสีแดง หรือสีชมพูเข้มระดับอ่อนมักจะมีสีเหลืองกว่าปกติ เหงือกจะบวม และกุ้งตายที่พื้นบ่อเป็นจำนวนมาก

ตอนที่ 3 แนวทางการส่งเสริมการเลี้ยงกุ้งเพื่ออาชีพ กรณีศึกษา เกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งชาวบ้านทุ่งป่าหนั้น หมู่ที่ 2 ตำบลลิพัง อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง ผลการศึกษาพบว่า จะต้องมียุทธศาสตร์ของภาครัฐ องค์กรสนับสนุนเงินทุน และองค์กรควบคุมมาตรฐานที่พร้อมเข้ามาแก้ปัญหาการเลี้ยงกุ้งขาวให้กับเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งขาว ทั้งยังต้องเข้ามาส่งเสริมการส่งเสริมการขาย ส่งเสริมลูกค้ารายย่อย สนับสนุนของฟาร์มเข้ามาจัดการเป็นกระบวนการ มีประชาสัมพันธ์โดยการผ่านการประชุมของหมู่บ้าน สื่อออนไลน์ การประชาสัมพันธ์ทางเฟสบุ๊ค พร้อมทั้งมีการบอกต่อ ๆ กันเกี่ยวกับการเลี้ยงกุ้งให้มีคุณภาพเจริญเติบโต และได้ผลผลิตอย่างรวดเร็ว อีกทั้งการส่งเสริมขายจำเป็นต้องติดต่อหาลูกค้าด้วยตนเอง หรือฟาร์มที่มีการรับกุ้ง และจะต้องมีความใส่ใจ การศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการเลี้ยงกุ้งด้านทุก ๆ ด้าน ขณะเดียวกันก็ต้องมีการส่งเสริมการตลาดทางตรง โดยมีการขับรถไปไปส่งกุ้งให้กับแม่คนกลางที่ตลาดค้าส่ง หรือตลาดนัดชุมชน

ภาพ 1 การเตรียมบ่อกุ้ง

ภาพ 2 วิธีการขุดบ่อกุ้ง

ภาพ 3 การปล่อยกุ้ง

ภาพ 4 การให้อาหารกุ้ง

ภาพ 5 การจับกุ้ง

ภาพ 6 การนำกุ้งมาแช่น้ำแข็ง

ภาพ 7 การไม่เจริญเติบโตของตัวกุ้ง

ภาพ 8 การเกิดจุดขาวตามหัวกุ้ง

ภาพ 9 การค้าขายกุ้งขาวในท้องตลาด

ภาพ 10 การขายโดยตัวแทนจำหน่าย

อภิปรายผล

1. วิธีการเลี้ยงกุ้งขาว กรณีศึกษา เกษตรกรเลี้ยงกุ้งขาว พบว่า มีการเตรียมบ่อ แล้วมีการปล่อยลูกกุ้ง การให้อาหารกุ้ง และท้ายสุดเป็นการจับกุ้ง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของธวัชชัย สันติกุล (2546) ได้กล่าวว่า ต้องมีตรวจสอบความพร้อมก่อนเลี้ยงกุ้งขาว ตั้งแต่วัดค่าระดับความเป็นกรดเป็นด่างของดิน ปรับระดับ และสภาพดินในแต่ละพื้นที่ แล้วนำน้ำเข้าบ่อเลี้ยง ปล่อยลูกกุ้ง ให้อาหาร พร้อมทั้งดูแลรักษา และป้องกันโรค จนถึงขั้นตอนสุดท้ายเป็นการจับกุ้งขาว

2. ปัญหาการเลี้ยงกุ้งขาว กรณีศึกษา เกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งขาว พบว่า ส่วนใหญ่มีปัญหากุ้งไม่เจริญเติบโต ปัญหากุ้งติดเชื้อ ปัญหากุ้งหัวเหลือง ปัญหากุ้งตายที่เกิดขึ้นจากเชื้อโรค หรือแม้กระทั่งปัญหาน้ำในบ่อ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของนิติ ชูเชิด คุณนิธิศ ภัทรกุลชัย และคุณเอกอนันต์ ยวเบญจพล (2550) ได้ศึกษาเรื่อง การวิจัยเพื่อพัฒนาการเลี้ยงกุ้งกุลาดำ กุ้งขาวแวนนาไม และกุ้งก้ามกราม Shrimp Culture According to His Majesty's Philosophy (Sufficiency Economy) พบว่า ปัญหาในการเลี้ยงกุ้ง ได้แก่ โรคกุ้งที่มีสาเหตุมาจากไวรัส และพบได้ทั่วไปในระหว่างการเลี้ยงในบ่อ ทำให้กุ้งพิการ กุ้งมีลำตัวขรุขระหรือคอกหัก และกุ้งมีลักษณะผิดปกติ โตช้ามาก และมีอัตราการรอดต่ำ

3. แนวทางการส่งเสริมการเลี้ยงกุ้งเพื่ออาชีพ กรณีศึกษา เกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งขาว พบว่า มีการส่งเสริมการขาย และการประชาสัมพันธ์ พร้อมทั้งการขายโดยพนักงานขาย และการตลาดทางตรง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี (2560) ที่กล่าวว่า การเพาะเลี้ยงกุ้งขาวให้มีคุณภาพดี ควรให้ความสำคัญในการดูแลรักษาคุณภาพน้ำ และติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำ รวมทั้งให้คำแนะนำเกี่ยวกับเทคนิควิธีการเพาะเลี้ยงกุ้งขาวที่ถูกต้อง เรียนรู้ถึงวิธีการเพาะเลี้ยงกุ้งขาวที่ไม่ใช้สารเคมี รวมทั้งได้รับทราบแนวทางป้องกันการเกิดโรค วิธีการจัดการระบบบำบัดน้ำ และหมุนเวียนน้ำใช้ภายในฟาร์ม ช่วยให้เกษตรกรประสบความสำเร็จในการเพาะเลี้ยงกุ้งขาว และลดความเสี่ยงที่จะเกิดโรคส่งผลให้กุ้งขาวตาย รวมทั้งสอดคล้องกับแนวคิดของชีวะธม เจริญสุข (2547) ได้กล่าวว่า มีการส่งเสริมการขาย เน้นตลาดเป้าหมาย ลูกค้า และระดับความสนใจในการซื้อ ภายใต้การประชาสัมพันธ์ในรูปแบบที่หลากหลาย หรือแม้แต่การให้ตัวแทนรับไปจำหน่ายต่อ หรือพ่อค้าคนกลางรับสินค้าไปขายในตลาดทั้งชายบลิ๊ก และชายสง เพื่อการพัฒนาอาชีพ และรายได้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 ควรมีการสร้างเครือข่ายกลุ่มการเลี้ยงกุ้งต่าง ๆ ในทุกภาค เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้การเลี้ยงกุ้งแบบวิธีใหม่ ๆ

1.2 ครุภัณฑ์ที่เลี้ยงกุ้งจำเป็นต้องหาวิธีการเพิ่มจำนวนผู้ผลิตให้มากกว่าที่มีอยู่ และจะต้องมีการอบรมเกี่ยวกับเรื่องการเลี้ยงอย่างสม่ำเสมอ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรส่งเสริมให้มีการทำวิจัยในเรื่อง การส่งเสริมการเลี้ยงกุ้งเพื่ออาชีพ กรณีศึกษา เกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งขาว บ้านทุ่งป่าหนั่น หมู่ที่ 2 ตำบลลิพัง อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง เพื่อสร้างอาชีพ และรายได้ให้กับคนในชุมชน

2.2 ควรมีการวิจัยเรื่อง การทำการเพาะเลี้ยงกุ้งเพื่อส่งเสริมการจำหน่าย กรณีศึกษา เกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งขาว บ้านทุ่งป่าหนั่น หมู่ที่ 2 ตำบลลิพัง อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง เพื่อจะได้มีพันธุ์กุ้งที่เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ภาคใต้ ขายได้ราคา และมีภูมิต้านทานโรค

บรรณานุกรม

- เกษตรก้าวไกล. (2559). กรมประมงหนุน "เลี้ยงกุ้งคุณภาพ" ซูซีพีเอฟดันแบบ-ถ่ายทอดเทคโนโลยี "3 สะอาด". (ออนไลน์)เข้าถึงได้จาก <https://www.kasetkaoklai.com/home/2016/09/กรมประมงหนุน-เลี้ยงกุ้ง/>. (13 ธันวาคม 2560).
- ชลอ สิมสุวรรณ. (2557). อุตสาหกรรมการเพาะเลี้ยงกุ้งในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- ชีวรรณ เจริญสุข. (2547). กลยุทธ์การปรับตัวทางการตลาดของร้านค้าปลีกไทยแบบดั้งเดิม (โชว์ห่วย). สาขาวิชาบริหารธุรกิจการตลาด มหาวิทยาลัยศรีปทุม. (เอกสารอัดสำเนา).
- ธวัชชัย สันติกุล. (2546). "ตรวจสอบความพร้อมก่อนเลี้ยงกุ้งขาวแวนนาไม". เทคโนโลยีชาวบ้าน ปีที่ 15 ฉบับที่ 304 หน้า 100-101.
- นิติ ชูเชิด, คุณนิธิศ ภัทรกุลชัย และคเชกอนันต์ ยูวบุญจพล. (2550). การวิจัยเพื่อพัฒนาการเลี้ยงกุ้งกุลาดำ กุ้งขาวแวนนาไม และกุ้งก้ามกราม. (ออนไลน์)เข้าถึงได้จาก http://www.thailandshrimp.org/op_research.html (1 พฤศจิกายน 2560).
- ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอบ้านใหม่ จังหวัดฉะเชิงเทรา. (2560). ผลการดำเนินงานศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอบ้านใหม่ จังหวัดฉะเชิงเทรา. (ออนไลน์)เข้าถึงได้จาก www.rdpb.go.th/rdpb/upload/.../โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบนฯ.d... (1 พฤศจิกายน 2560).
- สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน). (2560). การเลี้ยงกุ้งของไทย. (ออนไลน์)เข้าถึงได้จาก <http://www.arda.or.th/kasetinfo/south/shrimp/history/01-03.php> (1 พฤศจิกายน 2560).